

σόντα τοῖς ἰσθίοις Ἀυτοκράτορι καὶ τοῖς στρατηγοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ὡς ἐκ τούτου παμπληθεῖς ἀπαντῶμεν Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς Ἐπιγραφάς, φερύσας καὶ τὸ ΣΩΤΗΡ ὑπὸ τὴν κατηγορίαν ταύτην (α). Ἡ Ἐπιγραφή μας ἐπομένως, ὡς ἐν αὐταῖς ὑπαγομένη, ἀνήκει βεβαίως εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους.

2. Ἡ Ἀφίς ὡσαύτως, ἐφ' ἧς ἡ προσηρμοσμένη, εἶναι ὁ ἕτερος καὶ ἰσχυρώτερος λόγος, δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἤρκει ν' ἀποδείξῃ ὀριστικώτερον τὴν ἐποχὴν τῆς, διότι τὸ καλλιτέχνημα τοῦτο, προῖδ' Ἑλληνορωμαϊκῆς τέχνης, δὲν ἀνεφάνει ἐν Ἑλλάδι, εἰμὴ περὶ τὰ μέτα τοῦ α. αἰῶνος π. χ. τοὔτεστιν ὀλίγον πρὸ τῆς Ἀυτοκρατορίας τοῦ Αὐγούστου.

3. Ὅτι δὲ μεταγενεστέρως τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ τεθῇ ἡ Ἐπιγραφή μας, γίνεται δῆλον ἐξ αὐτῆς ταύτης καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας. Σχεδὸν ἀπὸ Αὐγούστου (30. π.χ.) πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἤρχισαν καταπαύοντες οἱ τε ἐξωτερικοὶ καὶ ἐμὲλλοι πόλεμοι, καὶ ἐπομένως πάντα πόλεις ὀχύρωσις, ἐν ἐποχῇ εἰρήνης, ἤθελον εἶναι ἀσχετοί, ἢ τοῦλάχιστον ἐκ τῶν ἀδιαφόρων καὶ μὴ ἀξίων νὰ κινήσῃ λαὸν ὁλόκληρον ἕνα τὴν διαιώνισιν δι' ἀφίδος, εἰκόνας καὶ ἐπιγραφῆς, ὡς ἐπραξαν ἐνταῦθα οἱ Λευκάδιοι. Ἡ Ἐπιγραφή μας δὲ, ὡς περὶ ὀχυρώσεως τὸν λόγον ποιούμενη, ὑποτίθεται ἀναμφιβόλως πολέμων ἐποχῇ καὶ τοιαυτῇ δὲ οὐδαμῶς τῆς ἱστορίας μετὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Αὐγούστου ἀπαντᾶται, εἰμὴ μετὰ μακρὸν ἔπειτα [ἐπὶ Κλαυδίου 268. μ. χ.], ὅτε εἰσέβαλλον πρὸς ὀλίγον ἐν Ἑλλάδι Γόθοιται καὶ ἄλλοι βάρβαροι· ἀλλὰ καὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην διερευνῶντες, εὐρίσκομεν χαρακτηριστικὰ ἄλλα, ἅτινα διόλου ἐλλείπουσιν ἀπὸ τῆς Ἐπιγραφῆς μας, διότι, καὶ πρὶν Ἀνδριανῶν εἰσέτι (117. μ. χ.) τὸ προσγεγραμμένον τῇ Δοτικῇ, I, ἤρχησι νὰ παραμελῇται καὶ παραλείπεται, τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων νὰ μεταπλῆττεται ἐπὶ τὸ στρογγυλωτέρων, τὰ τῆς στίξεως σημεῖα ν' ἀποβαίνωσιν ἀλλόκοτα καὶ πρωτοφανῆ, τὰ μονογράμματα νὰ πλεονάζωσι καὶ ἐν γένει ἡ γραφὴ νὰ τείνῃ πρὸς τὸ ἐπιτετηδευμένον (β), αἱ μεγάλα δ' αὐταὶ μεταβολαί, αἷτινες ἐπὶ τοσούτον προέβησαν, ἀπὸ Κορμόδου (180. μ. χ.) μάλιστα καὶ ἐξῆς, ὥστε σπανιωτάτα ἀπαντᾶται Ἐπιγραφὴ μὴ φέρουσα ἴχνη τινὰ αὐτῶν, ἔπρεπε βεβαίως νὰ διακρίνωται ὅπως οὗτοι καὶ ἐν τῇ Ἐπιγραφῇ μας, ἂν ταύτην μάλιστα ὑποθέσωμεν χαρᾶς ἔχουσαν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κλαυδίου· ἀλλ' οὐ μόνον τοιαῦτα ἴχνη οὐδόλως φαίνονται, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀκαθάρτον τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀρχαῖον σχῆμα τῶν γραμμάτων, καὶ ἡ ἐπιμελὴς τοῦ προσγεγραμμένου I χεῖρις· θέλει λοιπὸν εἶναι ἀδικαιολόγητος ἡ τόλμη μας ἂν κατατάξωμεν αὐτὴν ἐν ταῖς σπανιωτάταις ἀρχαῖζούσαις τῆς ἐποχῆς ταύτης, καὶ τὴν ἀποσπάσωμεν ἐπομέ-

νως τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Αὐγούστου, μετ' ὧν συμβιβάζεται πληρέστατα καθ' ὅλας α. τῆς τᾶς ἐνδεχομένας ἐνόψεις.

§. δ.

Καὶ τὴν περίοδον δὲ ταύτην τῆς ἱστορίας ἐρευνῶντες, ἂν καὶ μετὰ θετικότητος ἦναι ἀδύνατον νὰ ὠρίσθωμεν τὸ πρὸς ὃ ἡ Ἐπιγραφή ἀναφέρεται πρόσωτον, ὡς μὴ παρέχουσα ἡμῖν τὸ ἐπαρκὺς φῶς εἰς τὴν ἀνακάλυψίν του, μετὰ μεγίστης δὲ πιθανότητος δύναμιθα νὰ εἰκάσωμεν τὰ ἐξῆς.

Ὁ Αὐγούστου [31. π. χ.] νικητὴς ἀποβάς ἐν τῇ κατὰ τὸ Ἀκτιὸν Ναυμαχίᾳ, συνήθροισεν «ὅποσα ἐρίετο κύκλῳ ἅττε ἐπιθρώσκων δουρομανῆς πόλεμος» (α) εἰς συνοικισμὸν τῆς Νικοπόλεως, ἣν πρὸς διαιώνισιν τῆς νίκης τοῦ ἔκτισεν. Μετὰ δὲ τούτων συγκατελήγοντο καὶ οἱ γείτονες Λευκάδιοι (β). ὄντων ἡ πόλις, ὡς προσλαμβάνουσα ἐνεκα τῆς θεσεώς τῆς, παντόθεν τὰς τῶν πολέμων κατσττροφάς—terra marique expugnabilis est—[γ] εἶχε καταντῆσθαι καὶ ἡ δυστυχετέρα τῶν ἄλλων. Ὁ Αὐτοκράτωρ δὲ, πιθανόν. εἰς πρὸς ἰδίους ἀποβλέπων σκοπούς, εἶτε καὶ, ὡς γενναῖος, θέλων νὰ δοξασθῇ, ἐλεῶν δυστυχῇ ὁλόκληρον πόλιν, ἣν ἀπὸ τοῦδε ἡρίθημεν μεταξὺ τῶν περιουκίδων τῆς Νικοπόλεως τοῦ (δ), ἀπεφάσισε νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτὴν ἀπὸ πάσης ἐξωτερικῆς προσβολῆς, ἀνεγείρων φρούρια καὶ ἄλλας ὀχυρωματικὰς οἰκοδομὰς, ὧν μνείαν ποιῶνται ἡ Ἐπιγραφή μας.

Τὸ ἱστορικὸν δὲ τοῦτο γεγονός, καίτοι πιθανολογούμενον, ἀποβάνει πολλὰ ἀξίολογον διὰ τὴν Λευκαδικὴν Ἀρχαιολογίαν, ὡς διδόν ἡμῖν τοῦλάχιστον ἀφορμὴν εἰς τοπογραφικὰς καὶ τεχνολογικὰς ἐρεῦνας, περὶ ὧν οὐδεμίαν ἄλλοθεν δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν γνῶσιν.

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ.

(Ἀρθρον Γον.)

Εἶδομεν, φίλε ἀναγνώστα, εἰς τὸ προλαβὼν ἀρθρίδιόν μας ὅτι ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ φυτοῦ, ἐν γένει, σύγκεινται ὑπ' ἄλλων πολλῶν μικροσκοπικῶν ὀργάνων καλουμένων στοιχειωδῶν. Εἶδομεν προσέτι ὅτι τὰ στοιχειώδη ταῦτα εἶναι τὰ κύτταρα, αἱ ἴνες, καὶ τὰ ἀγγεῖα, ἐξ ὧν, καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν συγκείμενοι ἱστοὶ ἐκλήθησαν κυτταρώδης (ὁ παρ' ἄλλων κυψελώδης) ἰνώδης, ἡ ἐνυλώδης καὶ ἀγγειώδης. Εἶδομεν δὲ, τέλος πάντων, πόσων εἰδῶν κύτταρα, ἴνας, καὶ ἀγγεῖα ἀπαντῶμεν εἰς τὴν ἀνατομίαν τῶν φυτῶν.

(α) Ἀντὶστ. Ἀριθ. 1306—1311. 1313. 1321. 1325. 1407. 1878. 1879. 2108. 2189. 2269. 2495.

(β) Ioann Franz. Elementa. Epigraph Graec. p. 232. 244. 375.

(α) Ἀρθρολογ. Ἑλλ. ἐν Ἐπιγραφῇ. Ἀντιπάρων. (β) Ἀντὶστὴ καὶ Ἐπίγραμ. Φιλίπ. Βιβ. ζ'. Ἀριθ. 251.

(γ) Liv. Lib. XXXIII. Cap 17.

(δ) Στράβ. Βιβ. ι. Κεφ. β'. §. 2.